

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10.40 K, za pol leta 5.20 K, za četrt leta 2.60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne preste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Ementopna polti-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

105. številka.

V Ljubljani, v sredo, dne 30. decembra 1908.

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo Rdečega Prapora, Ljubljana. — Za denarne pošiljke, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo Rdečega Prapora, Ljubljana, Dunajska cesta številka 20.

Sodrug!

V smislu strankinih določb in sklepov zadnjega zbora razpisujemo

VII. redni strankin zbor jugoslovanske socialne demokracije

in ga sklicujemo

na dni 31. prosinca, 1. in 2. svečana 1909 v Ljubljano.

Provizorično predlagamo sledeči dnevni red:

1. Poročila, podaja tajnik sodrug Ivan Mlinar.
2. Politični položaj, poroča sodrug Etbin Kristan.
3. a) organizacija, poroča sodrug Ivan Kocmur. b) Taktika, poroča sodrug dr. Tuma.
4. Tisk, poroča sodrug Anton Kristan.
5. Volitev izvrševalnega odbora.
6. Raznoterosti.

Pozivamo vse organizacije, ki imajo po strankinih določbah pravico do udeležbe na strankinem zboru, da pravočasno izvolijo svoje zastopnike in jih naznanijo izvrševalnemu odboru. Predlogi, ki naj pridejo na razpravo na strankinem zboru, naj se vpošljejo izvrševalnemu odboru najkasneje do 20. januarja 1909.

Vse deželne, okrajne in krajne organizacije ter strokovne skupine in ženske organizacije vabimo, naj se poslužijo svoje pravice in odpošljejo na zbor svoje zastopnike. Mnogoštevilna udeležba je v interesu razvoja stranke in zato naj ne izostane nobena organizacija. Vsak delegat se mora na zboru izkazati z mandatom svoje organizacije. Formularji za mandate se lahko dobe pri izvrševalnem odboru.

Sodrug!

Zbor stranke ima izvršiti važne naloge. Stranka napreduje in spopolnitev organizacije je naravna posledica razvoja. Dobra organizacija je predpogoj vsakemu delu in vsakemu uspehu; tesno združeno pa je z organizacijo vprašanje taktike. Prevažna je pa tudi ureditev naših tiskovnih razmer. Tudi v tem oziru nam nalaga razvoj stranke dolžnosti, o katerih mora strankin zbor resno razpravljati in sklepati, da se potem sklepi lahko tudi izvrše. Pa tudi politični položaj v državi sploh in v slovenskih deželah posebej je tak, da mu mora stranka posvetiti vso pažnjo. Zaraditega pričakujemo, da se udeležite zbora v največjem številu.

V LJUBLJANI, v božiču 1908.

Izvrševalni odbor.

Koncem leta.

H koncu gre leto in z današnjo številko se zaključuje enajsti letnik «Rdečega Prapora». In če se ozremo po delu tega leta, smemo menda izreči upanje, da bodo naši prijatelji zadovoljni z službo, ki jim jo je delal «Rdeči Prapor» tekom leta. Sami pač nismo zadovoljni, kajti naše strem-

ljene je bilo vedno višje, nego izvršitev. Toda mnoge naše želje se niso mogle uresničiti, ker so bile razmere močnejše od naše volje. Dasi je začel «Rdeči Prapor» lani izhajati po dvakrat na teden, vendar še nikakor ne more zadostovati našim potrebam; in čeprav se je v tem času ustanovil za tržaške in primorske reči «Delavski list», čeprav so železničarji dobili svoje strokovno glasilo, čeprav se je prej samo idrijski lokalni list «Naprej» povečal in razširil, čeprav se torej kaže velikanski napredek slovenskega socialno-demokratskega časopisja na vseh straneh, se vendar naša žurnalistična moč še ne more primerjati bogati meščanski publicistiki in ne more zadostovati potrebam slovenskega zavednega delavstva in socialno-demokratske stranke.

Ko začenjamo nov letnik, se torej obračamo do vseh sodrugov in somišljenikov z vabilom, da obnove naročnino in da nam pridobijo novih naročnikov. Vsak slovenski sodrug bi moral smatrati za svojo neizogibno dolžnost, da se naroči na glavno glasilo svoje stranke, da ga pridno čita in da ga tudi pridno razširja.

Razkladati našim čitateljem, kaj pomeni časopisje v moderni politični borbi, bi bilo pač tako, kakor nositi vodo v morje. V dobi demokracije je časopisje najvažnejše orožje; moč vsake stranke se da najbolje meriti po njenem časopisju. Tudi delavci morajo imeti močno časopisje, če hočejo zmagovati.

A delavci morajo imeti svoje časopisje. Vsak list služi gotovim interesom; dvema gospodarjema pa ne more služiti nihče. Tista fraza, ki je pri nas še tako razširjena in priljubljena, da služi to ali ono glasilo vsemuslovenskemu narodu, je spekulativska hinavščina, zakaj tudi slovenski narod ni en sam sloj, en sam razred, ampak tudi v njem si nasprotujejo interesi kapitalista in interesi delavcev; tudi med Slovenci je klerikalizem in liberalizem nekaj drugega kakor socializem.

«Rdeči Prapor» služi slovenskemu narodu, kolikor ima ta narod skupnih interesov; ne more pa dovoliti, da bi se cilji posameznih klik prikazovali kot cilji vsega naroda in ne more molčati, če se zaslužnjem ljudstvu taji, da je zaslužnjeno. Meščansko časopisje služi kapitalistom, «Rdeči Prapor» služi delavstvu.

Ali tako kakor bi bilo treba, mu more služiti le tedaj, če izvršujejo delavci svoje dolžnosti napram svojem časopisju. Samo z naročnino svojih odjemalcev se «Rdeči Prapor» lahko razvija in povečuje. A to je potrebno, kajti naloge delavskega časopisja so obširne in velike. Izvrševati jih ne more majhen list.

Vse klerikalno in liberalno časopisje je danes nasprotno delavstvu. Svoje nasprotje kaže seveda v različnih oblikah. Enkrat bijejo z loparji po zavednem delavstvu, drugič se mu približujejo in ga vabijo v krščansko-socialne in narodne organizacije, ki niso nič drugega kakor hlevi za vzgojo krumirjev, za poneumnjevanje in za kastriranje. S celo armado nasprotnega časopisja se mora bojevati delavsko glasilo, ki pa mora vrhutega informirati svoje čitatelje o važnih dogodkih, poučevati sodruge, dajati v bojih direktive, služiti agitaciji in pospeševati organizacijo.

Kolikor je bilo v tesnih razmerah mogoče, je gotovo «Rdeči Prapor» izpolnjeval svojo dolžnost. Da jo more v bodočnosti izpolnjevati bolje, je odvisno od sodrugov. Čim večje bo število odjemalcev, tem boljši bo list. Kar store sodrugi za svoje glasilo, store zase. V njihovih bojih je «Rdeči Pra-

por» moč, ki seka zanje. Čim bolje ga nabrusijo, tem bolje bo rezal.

Če priznavamo, da smo napredovali, moramo pa vendar tudi povedati, da bi se lahko še veliko bolje razvili, če bi vsak sodrug mislil, kako važen je list in če bi storil, kar bi moral storiti. Na tisoče je še sodrugov, ki niso naročeni na «Rdeči Prapor!» Naročajte ga v svojem interesu! Meščansko časopisje Vas ne bo podpiralo v gospodarskih bojih! Klerikalni in liberalni listi ne bodo delali delavske politike! Kakor so vam sovražne njih stranke, tako vam je sovražno njih časopisje. In da boste kos svojim nasprotnikom v gospodarskih in v političnih bojih, morate imeti močno, razširjeno glasilo!

Storite torej svojo dolžnost kot zavedni delavci!

Novoslovanstvo in socializem.

Malemu narodu je potrebno, da so mu odkriti širši horizonti, Dr. B. Vošnjak.

Da smo do sedaj Slovenci živeli malo življenje, da je to malo življenje objemalo tudi naš akademični naraščaj z vso svojo meglo, v tem moramo iskati vzrok zaostalosti slovenskega naroda. Slovensko ljudstvo (delavec in kmet, ki tvorita preko 90% vsega slovenskega prebivalstva), ako ga motrimo z naravoslovnega stališča, je krepko pleme, ki ima vse predpogoje vsestranskega razvoja, kulturnega, socialnega in političnega. Ako govorimo o horizontu, t. j. videti višje in širše, ne moremo tega aplicirati na narodnostno maso, marveč le na inteligente, ki prihajajo iz te mase. Zaostalost slovenskega naroda v kulturnem, socialnem in političnem oziru ne more torej izvirati od drugega, nego od ozkega horizonta, ki je objemal doslej našo inteligenco. Ta zaostalost inteligence izvira docela naravno iz načina, kako se vzgaja v šoli in ko stopi v življenje. Slovenski dijak (in največ jih prihaja s kmetov), dokler je na srednji šoli, živi le malomestno življenje, živi med malimi obrtniki, nižjimi uradniki in vidi že skoro mehanične nazore, ki prihajajo iz katekizma, po drugi strani pa iz malenkostnega boja medsebojnega izpodrivanja in pičlost vsakdanjih človeških potrebosti, slaba živila, oblačila in stanovanja, to vse tvori okoli srednješolskega dijaka milieu, ki ga ponižuje in iz katerega se izvije predvsem želja, izboljšati si vsakdanji položaj, imeti potem, ko študije konča, udobnejše, brezskrbnejše življenje z nekim vnanjim komfortom.

Pri vsakem malem narodu, zaraditega tudi pri Slovencih, je docela naravno, da ga dejanske življenjske okolnosti tišče k tlom, mu jemljejo vzlet, in le semtertja v kaki krepki individualnosti kakor reakcija nastopa stremljenje, emancipirati se od obdajajočega malenkostnega življenja. Take nature pa navadno zapadejo drugemu ekstremu: da izgubljajo čisto realna tla. Kadar se razprše mladeniške sanje in ideje mladeniške dobe, potem ravno pri takih ekstremnih individualnostih nastopa v praktičnem življenju nova reakcija: blaziranost, ki se potem javi v literaturi in po nji širi.

Zato ima dr. Vošnjak, ki mu je bila usoda mila, da si je ogledal dober del kulturnega sveta že zgodaj v najlepši mladosti, decela prav, ko postavlja tezo: «Malemu narodu je potrebno, da se mu odkrije širši horizont».

No, tudi dr. Vošnjak, kljub svojemu stremljenju po širšem horizontu, videti življenje velikih neslovenskih in slovanskih narodov na lastne oči,

se ne more izruvati iz malenkostnega milieua. Tudi zanj začenja takorekoč z akcijo ljubljanskega župana Hribarja in češkega politika Kramařa z letom 1908 neka nova struja novoslovanstva. Povdarja zahteve: naj bode akademik strogo novodobnega svetovnega naziranja: državni ustroj nas puščaj hladne; narodnost bi morala biti etična prikazen; kulturni smotri vseslovanškega pokreta smatrajo narodnost kot socialno prikazen. »Kako protislovje teh rekov z njegovim pogledom na realno življenje slovensko in slovenskega dijaka in splošnega novodobnega kulturnega horizonta!

Jaz imam dr. Vošnjaka za tipičen pojav, predstavitelja stremečega slovenskega dijaštva. Zaraditega mi je tudi njegov članek «Slovensko dijaštvo in novoslovanška misel» v «Omladini» važna izjava. Saj žal od strani razumnitva, ki dela v praktičnem življenju in zavzema višja mesta, resne izjave o novoslovanški struji nismo še dobili. Iz izjave dr. Vošnjaka sili pod vsako črto na dan neko domnevanje, kakor da bi bila narodnostna ideja danes kaj novega, kakor bi bila novoslovanška ideja nova prikazen, imela nove smotre, izvirala iz širšega horizonta, iz globljih idej! Na drugi strani se pa dr. Vošnjak skrbno izogiblje, recimo kar naravnost: novodobnemu svetovnemu naziranju, kateremu je podlaga socializem in naturalizem, danes že tako široko obdelan na znanstvenem polju.

Dalje prih.

Univerza v Trstu.

«V duhu lahko gledamo tovarno in njeno okolico tako, kakor se bo podajala v bodočnosti. Park okoli nje se je povečal in obsega zdaj veliko prostora. Široka pota drže med zelenjem, med rožami igrajo vodometi, veseli otroci se pode po dreveredih. Tovarna še obstaja; bolj kakor kdaj prej je veliki laboratorij bogastva; to bogastvo se pa ne deli več v dva dela, od katerega eden pripade samo enemu, drugi pa je majhen košček; zdaj pripada to bogastvo vsem delavcem. Hvala vedi, ki jih je učila izrabljati moči rek in druge naravne sile, delavci niso več sopeči sužnji železnega stroja. Po storjenem delu imajo počitek, veselice, veselje, družine, uživajo vzbujenost gledališča. Enaki so in svobodni, svoji gospodarji so, vsi si gledajo oko v oko, nobeden nima užgane sužnosti na čelu. To sliko si lahko slikamo dalje, ko hodimo na večer ob potoku in gledamo, kako zlati zahajajoče solnce iz tovarne prihajajoči dim. Še je to fata morgana, ali ako ni pravičnost prazna beseda, nam kaže ta fata morgana z daleč na pol še pod horizontom skrito bodoče mesto.» — Tako Elissee Reclus, znameniti francoski statistik in matematik.

Kako daleč še leži vse to jugoslovanškemu delavcu, ki po tisočih vozari na ladijah, vozečih človeško blago v Ameriko! Kakor nekdanj zamorce, tako zdaj čvrsto ljudstvo iz južnih slovanskih krajev. Doma je svet ploden, lahko bi prerejal še več ljudi kakor jih, doma krije zemlja dosti premoga, ki se izpeljuje v tuje kraje, doma bi elektrika lahko gibala stroje, iz jugoslovanške domovine vozari tisoč tovornih vlakov volno in druge surovine v druge kraje. Je že tako, še kravca hodi na boljše pašo. — Stare gospodarske stranke so v teh krajih prespale čas, ko je drugod industrija stavila svoje hramove, stare stranke so zapravile vse premoženje tlakarskega in meščanskega gospodarstva, to premoženje ni služilo gospodarstvu stroja, tovarni kakor drugod in zdaj jemlje slovanskemu jugu ameriška industrija njegove najtrdnjše ljudi, jih izrablja tam daleč od lepega doma in na pol pohabljenega vrača domov s črno srjaco, znamenjem industrijalnega kulija.

Doma se tuintam vzdiguje visok dimnik v zrak. Vidimo delavce ob ognju pri težkem kladvu, vidimo moške in ženske v zaprašenih, trušnih tovarniških prostorih, v katerih sosed sosedu ne razume, ali le redkeje in čim nižje proti jugu, tem manj. In v teh prostorih izvršuje po večjem jugoslovanški delavec bolj trdna, težka, navadna dela; finejše, razumnejše opravke izvršuje delavec, ki je prišel iz laškega ali nemškega sveta; ta mož ima visjo plačo, in je kvalificiran. Jugoslovan v večjem številu še pisati, brati ne zna. Šolo je videl le od zunaj, ali pa je tako hodil v šolo, da je vse pozabil na poti domov. Na jugoslovanški kmetiji je še dosti rokodelstva. Z mladih nog se otrok vadi v njem. Ima tako spretne ročice za vsako ročno delo in ženska šele prav.

Koliko bogastva je v teh rokah na slovanskem jugu, koliko vrednosti bi te roke stvarjale in po-

magale dvigniti to revno domovje bolj na solčno stran! In kako dobro bi jim storilo, da se jim duševni horizont razširi! Kake zanemarjeno je ženstvo teh južnoslovanških krajev! Dekle in dekleta v znanih hišah v tujini, ali v večjih mestih vedo doma kaj povedati, kako skrbi domovina za nje.

Uboge, zanemarjene ljudske mase niso dosti porabne, z njimi se ne more izvrševati činov, ki so potrebni, ako hoče obveljati bodi kateri socialistični družabni red. Večja omika pomaga priboriti večje blagostanje ljudskih mas. S tem raste, kakor v vsem drugem življenju, njihova moč, njihov vpliv. Šole si mora delavska masa priboriti, tudi višje. V masi je veliko večjih talentov. Ti naj se ne izgublajo. Da pride talent naprej, ni treba dosti bogastva, le nekaj miru, nekaj gotovosti za najsilnejše potrebe življenja je treba in kar je kaj vredno, si izvojuje že prosto pot k višinam ved, ako se le začenja srečno. Brez teh ljudi masa ne more priti do veljave. Masa si mora sama tudi v tem oziru pomagati. Uredbe, ki morajo biti, da ne trpi škode tudi bogataš, kakor priprave proti boleznim, naprave vodovodov, bolnišnic, te bo bogataš vpeljal tudi za revne mase, da ne pride legar ali tifus čez njega samega, ali šole bogvé da nel. Ni misliti, da bi se potujčilo vse jugoslovanstvo. Tudi če vzamemo, da bodo sčasom merodajni le jeziki velikih narodov, bode hrvaščina ali ruščina vendarle merodajni jezik na slovanskem jugu, ki šteje danes nad 20 milijonov ljudi, ako se vzame ves teritorij. Skupni jezik, enaki spomini, enaka usoda vežejo in v Evropi je narod najboljša, ker naravna podlaga za vse organizacije. Narod je po naravi podlaga za vse družitve in če se to prezira, kakor v naši Avstriji, pridejo časi in dogodki, ki zahtevajo elementarno to naravno zvezo. Morebiti zahtevajo ravno zdaj razmere, da se ožje drži ves avstrijski slov. jug. Jugoslovanški delavec pride lahko doma do boljšega srečnejšega življenja. Ali brez sol vseh vrst ne pride do tega. Tukaj doma ima tudi on svoja trdna tla.

Konec prih.

Mi gremo naprej! . . .

(fin.) Trst, 21. decembra 1908.

Volitve v zavarovalnico proti nezgodam so končane. Izvoljeni so 4 socialisti in dva narodnjakarja.

O posameznih rezultatih poročamo na drugem mestu. Omeniti pa je treba še, da se je od narodnjakarske strani sleparilo na vse mogoče načine. Sploh so vsi glasovi VI. kategorije takorekoč osleparjeni, ker se niti v enem podjetju na Kranjskem ni volilo kakor določajo pravila, temveč povsod se je kar vzelo glasovnice delojemalcev, jih podpisalo in vposlalo trgovinski zbornici na Kranjskem ali pa dokt. Slaviku v Trst, ne da bi delavci sploh kaj znali, da so volitve.

Podgorska papirnica (741 glasov) je tudi tako naredila in v soboto 26 t. m. bo v Podgori protestni shod proti papirnici.

Hušja sleparija se je izvršila v tržaški tovarni za čiščenje riža. Tu je 200 glasov. Volilo se je in socialisti smo imeli 83 glasov, narodnjaki pa 15 glasov. Drugi so se volitve vzdržali. Pravila določajo, da kdor ima večino, so potem vsi glasovi tovarne zanj. Tistih 200 glasov pripada tedaj socialistom.

Toda Mandič je šel v podjetje; dobil glasovnico in jo uzurpiral ter tako oropal nas za 200 glasov in — zmago! Če bi bili imeli mi tiste glasove, ki so po pravici naši, potem bi bilo

naših 2064
narodnjakarskih 1855.

Če dobimo še onih 741 iz Podgore, potem je naših glasov 2805!

C. k. namestništvo bo najbrže razveljavilo volitev v VI. kategorijo in zmaga bo naša!

Omeniti je še treba, da socialisti nismo imeli še nikdar zastopnika v tej kategoriji in da ni šlo za konzerviranje naše pozicije, temveč za pridobitev tega mandata.

V tej kategoriji pa smo doslej pri vseh prejšnjih volitvah dosegli največ po 1200 glasov.

Razvidno je, da gremo naprej v kljub vsem naporom naših nasprotnikov, v kljub njih strupenim, nedostojnim in predrzno lažnjivim argumentom. Vse se je zvezalo proti nam italijanski in slovenski liberalci, italijanski, nemški in slovenski klerikalci.

Toda zaman! Rdeča pošast se dviga vedno više; solnce bodočnosti pošilja vedno več rdečih žarkov po temni slovanski domovini v strah in grozo korumpiranemu buržoaznemu sistemu!

Mi gremo naprej!

*

Shod za slovensko vseučilišče v Trstu je bil izborno obiskan.

Predsedoval je sodr. dokt. Šolar. Glavni referent je bil sodr. Regent, ki je bil jako srečen v dokazovanju, da je slovensko meščanstvo samo

proti vseučilišču in da so edino socialni demokratje odkritosrčni prijatelji slovenske univerze. Dokt. Rybař je v pogovoru pred tremi meseci sam rekel sodr. Regentu, da je zahteva po slovenski univerzi — neumnost! Danes pa uganja ta človek s tem vprašanjem tako komedijo, da je v resnici premisljati, če je Rybař še zdrav na umu. Tisti Rybař, ki je na Dunaju za univerzo v Ljubljani, se poteguje v Trstu za univerzo v Trstu. Kje naj bo slov. univerza, ni vseeno; vlada sama ne more smatrati Slovencev za resne, če so pretleto leto stavili predlog za univerzo v Ljubljani (predlog, ki so ga podpisali tudi nemški in italijanski socialno-demokratski poslanci), letos jo pa zahtevajo v — Trst. Tako postopanje osmeši ves narod in mi socialisti, ki smo resni prijatelji kulture, protestiramo, da se s tako važnimi vprašanji uganjajo sovinstične burke, ki so v zasmeh in sramoto vseh Slovencev, mej katerimi smo tudi mi slov. soc. demokratje. (Odobranje).

Sodrugi Milost je kot drugi govornik ostro napadal narodnjakarje, ker nas dolžijo, da smo protinarodni. Vsako desetico, ki smo pridobili — je rekel sodr. Milost — povišanja plače slov. delavcem, je bila narodno delo; vsaka ura znižanega delavnega časa je v korist narodu in v škodo meščanskim kapitalističnim narodnjakom. Ni čudo, če ti vpijejo proti nam, toda delavci jim ne smejo verjeti. Kako naj bomo mi slov. socialisti proti narodni kulturi, ko imamo ravno od izobraženega ljudstva največ pričakovati? Socializem je znanost, ki je ne morejo razumevati bedaki. Samo izobraženim je mogoče razumevati velike ideje in da je socializem velika ideja, o tem so z nami edini tudi narodnjaki. Trditi, da smo mi proti kulturi je smešno, bedasto ali pa predrzna laž. Mi smo za slov. univerzo, toda naj se gospoda enkrat pomeni, kje naj bo nje sedež, v Ljubljani ali v Trstu. Jaz sem posebno za slov. univerzo v Trstu, ker je tu pripravnejši kulturni centrum nego v Ljubljani. Protestiram pa, da se uganja s tem vprašanjem švindel, ki nima nobenega zmisla, kakor delajo narodnjaki voditelji. Toda od moža, ki sedi v parlamentu skupaj v enem in istem klubu z ljudmi, ki so glasovali proti povišanju plač slov. železničarjem, za povišanje vojakov, za državni proračun v katerem se je dovolilo vladi

400 milijonov za militarizem

400 » » obresti kapitalistom

in komaj 70 milijonov za šolske namene, se ne more zahtevati, da bi bil pravičen prijatelj slovenskega proletarskega naroda. Gospod dokt. Mandič — je nadaljeval sodr. Milost — je rekel na shodu za vseučilišče v «Narodnem Domu», da so Slovenci pripravljani za vojno proti Italiji. Mi socialisti odgovarjamo, da je vojna rop, požiganje, razdiranje in kriminalno ubojstvo v množini.

Če se hočejo Mandiči, Barzilaji iz Rima, Jurji iz Srbije in Klofači s Češkega sabljati in ubijati, naj se. Slovensko delavstvo nima nič proti temu. Toda slovensko delavstvo noče vojne! Slovensko delavstvo ima važnejše posle, nego so ubijanje, sabljanje in streljanje. Toda že dejstvo, da se tako govori na shodu za slov. univerzo znači resnost, ki jo imajo narodnjakarji za univerzosamo. Tako ne govore ljudje, ki so zreli, da se jim ustanovi slov. univerza, temveč tako morejo govoriti le načelniki indijanskih plemen ali poglavarji redkekožcev v ameriških gozdovih. (Odobranje)

Ko je govoril še sodrugi Dr. Šolar, se je vspeli shod zaključil.

Po Trstu se je raznesla vest, da so se tržaški narodnjaki tako ustrašili napredka soc. glasov v Ljubljani (110 odstotkov), da bo politično društvo «Edinost» najbrže sklenilo gotovo svoto za svete maše, da se ubrani rdečo nevarnost tudi v Trstu oziroma v okolici.

Za začetek je tržaška posojilnica in hranilnica dala 400 kron za knjižnico v cerkvi sv. Antona...

Politični odsevi.

Božični politični dogodek je bil Izvolskijev govor o zunanji politiki v ruski dumi. Govor je bil davno naznanjen in davno pričakovan ter je seveda zdaj predmet vsega evropskega časopisja. Z največjo napetostjo se je čakalo na njegova izvajanja o balkanskih vprašanjih in specialno o aneksiji Bosne in Hercegovine, s tem večjo napetostjo, ker je bilo vedenje Izvolskega v zadnjem letu zelo izpremenljivo in so zlasti v Srbiji upali v posebno podporo Rusije. Iz velikega prijatelja Avstrije je postal polagoma organizator aliance proti Avstriji in kar se je zadnji čas pisalo v Rusiji, je preludiralo govoru zunanjenega ministra tako čudno, da se je bilo bati prav nevarnih slučajnosti. Sedaj, ko je govor izrečen, je izginila mōra. Izvolskij je govoril za mir. Ampak besedam se pozna, da niso prišle od srca, ampak da jih je diktirala kruta potreba. Rusija bo ohranila mir, ker izza vojne z Japonsko ne more misliti na to, da bi pograbila orožje. Rusija konstatira, da se je z aneksijo Bosne in Hercegovine kršil berlinski ugovor, ampak Rusija ne bo protestirala, ker je nezmislno protestirati, če se ne more protest eventualno podpreti z orožjem. Zaradi tega svetuje Izvolskij tudi Srbiji in Črnogori, naj ohranita

noma lažnjivo. Zavarovalnica je zavod za delavske interese in sicer za take, ki so povsem ločeni od narodnega vprašanja. Če odtrga stroj roko delavcu, je čisto vseeno, ali je nesrečnež Slovenec, Italijan ali Turek. Zato gre, da dobi postavno odškodnino in za nič drugega ne. Upati pa sme delavstvo v pravično poslovanje največ tedaj, če lahko samo odločuje v zavodu. Boj za zavarovalnico se vodi med delavci in izkoriščevalci, ne pa med Italijani in Slovenci. In če se hočejo delavci kolikor mogoče upreti izkoriščanju, morajo biti v tem boju solidarni brez obzira na narodne razlike. Večinoma so se tudi pokazali take in zato se zdaj narodnjakovci penijo jeze, ker ne morejo v zavarovalnici vihteti biča nad delavci kakor bi radi.

Volile so letos kategorije I, II, in VI, ter so bili v prvih dveh izvoljeni socialistični, v zadnji pa narodnjakarski, bolje rečeno klerikalni kandidatje in sicer:

I. kategorija. Opravičenih je 5575 volilcev. Volilo je 3107. Izvoljena sta socialistična kandidata Fran Mulon in Ivan Zollia, ki sta dobila po 2676 glasov; narodnjaška kandidata sta dobila po 527 glasov. Neveljavni so bili 4 glasovi.

II. kategorija. Opravičenih volilcev je 19.189. Volilo je 12.546. Izvoljena sta socialistična kandidata Štefan Paulich in Ivan Viktori, ki sta dobila po 7628 glasov. Narodnjaška kandidata sta dobila po 196 glasov. Neveljavnih je bilo 4720 glasov puljskega arzenala, ker na glasovnici ni bilo podpisa dela vskega zaupnika, kar je značilno za puljski arzenal.

VI. kategorija. Opravičenih volilcev 8940. Volilo je 5314. Izvoljena sta narodnjaška kandidata, ki sta dobila po 2055 glasov. Za socialistična kandidata je bilo oddanih 1864 glasov. Proti tej volitvi je vložen protest od delavstva neke tržaške tvrde, ki je proti volji delavcev izdala glasovnice z imeni narodnjaško-klerikalnih kandidatov.

VABILO

XIII. SILVESTROVI VESELICI

ki jo priredi

društvo ljubljanskih mizarjev in sorodnih strok

v četrtek, 31. decembra 1908

v velikem novem salonu in postranskih prostorih gostilne g. Poljšaka, Martinova cesta.

iz prijaznosti sodeluje sivali „Ljubljanski sekret“.

Srečolov, šaljiva pošta i. t. d.

Po dovršenem sporedu

PLES.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Vstopnina 30 vin. za osebo.

Vstopnice preskrbi lahko vsak član, dobe se pa tudi na dan veselice pri blagajni.

Kakor vsako leto, ulegne biti tudi ta veselica prav animirana.

Ker je čisti dohodek namenjen skladu za bolne in onemogle člane, vabi k obilni udeležbi

veselični odsek.

Kavarna in restavracija

ŠVICARIJA

se priporoča.

Milko Krapeš

urar in trgovec z zlatino, zapriseženi sodnijski cenilec, Ljubljana, Jurčičev trg 3

priporoča svojo bogato zalogo različnih stenskih in žepnih ur, kakor tudi zlatih in srebrnih verižic, uhanov in prstanov. V zalogi imam tudi gramofone in plošče s slovenskimi napetimi in godbo. Z ozirom na bližajočo se božične in novoletne praznike, naj jih ne zamudi te prilike, ker bodem prodajal po znatno nizkih cenah. Malo dobička, veliko prometa! Cenike pošiljam zastoj in poštne prosto!

52-7

Pozor! 50.000 parov čevljev!

4 pare čevlje za K 7.—.

Po nakupu velike množine čevljev prodajam čevlje po zelo nizki ceni. Prodajam vsakemu 2 para moških in 2 para ženskih modnih čevljev iz rujavega ali črnega usnja z nabitimi močnimi podplati, elegantni in moderni. Velikost po številki ali po cm. Vsi 4 pari stanejo samo K 7.—. Razpošilja se po povzetju. Zamena dovoljena ali pa se denar vrne.

S. Kornfeld, razpošiljalnica čevljev, Krakov št. 5.

2-2

Zahvala.

Odbor „Dobrodelnega društva tiskarjev na Kranjskem“ si dovoljuje izreči tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so s krasnimi dobitki, denarnimi darili ali kakorkoli pripomogli k popolnemu vpehu letošnje društvene božičnice, ter prosi p. n. društvene dobrotnike, da bi ohranili društvu enako naklonjenost tudi v bodoče.

V LJUBLJANI, dne 22. decembra 1908.

Polniki v Ameriko
Kateri kolyo dobro, po ceni in
nastjivo potovall naj se obrnejo
Simona Kmečič
v Ljubljani Kolodvorska ulica 28
Kdajavna Pejasnila daje se louspladati

Prva slovenska ::

:: modna trgovina

za gospode

Engelbert Skušek

Ljubljana

Mestni trg št. 19

se najtopleje priporoča.

104-21

Svarilo!

Prosimo spoštovana gospodinja, ne zahtevajte pri nakupu kar na kratko zavitek ali zabojček „cikorije“, temveč določeno znamko:

„Franck“

da imate zagotovilo za vedno jednako in najboljšo kakovost. — Pazite pri tem na te varstvene znamke in podpis, kajti naše zamotanje se v enakih barvah, papirju in z podobnim natisom ponareja,

Varstv. znamka. Varstv. znamka. Varstv. znamka.

Henrik Franck'sinovi
Zagreb.

GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana

Prešernove ulice št. 9

priporočata v največji izberi po najnižjih cenah

24-4

obleke za gospode, obleke za dečke, obleke za otroke, površnike za gospode in dečke, žakete za dame, paletu za dame, plašče za deklice.

Nizke cene! Velika suknena zaloga!

Priporočljiva slovenska trgovina za moško in žensko blago pri

52-8

sv. Cirilu in Metodu Ljubljana, Singarjeve ulice 1.

Velika suknena zaloga! Nizke cene!

Trgovina z vinom in
prva goriška gostilna

Briska klet

Sv. Petra nasip 27, (pri jubilejnem mostu).

Pristno goriško vino iz lastnega vinograda. Cena vinu: Rebula nova 1/2, l. 32 vin. Črno prve vrste 32 vin. Rebula stara 36 vin. Pelinkovac di Torino 1 kozarec 20 vin. Pivo prve vrste 22 vin.

Na razpologo

:: izvrstna domača kuhinja ::

po najnižjih cenah, s točno postrežbo.

Najtopleje se priporoča

3-3

Evgen de Fornasari.

J. Jax & sin

== LJUBLJANA ==

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji „ADLER“.

Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko.

24-3

Svoji k svojim! Slovenke!

Zahtevajte po vseh trgovinah pravi slovenski izdelek

„ZVEZDNO“
CIKORIJO

13-9

z prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani.

**35 letni velik
uspeh!**

**Močan želodec,
pravilno prebavo
ter odprtje telesa**

se doseže, ako se uporablja mno-
gokrat odlikovano

**želodčno tinkturo
lekarna Piccola**

Ljubljana, Dunajska cesta.

Steklenica 20 v. Naročila po povzetju.

Anton Šarc

Ljubljana

sv. Petra cesta šte. 8.

Zaloga platna in belega blaga.

Izdelovanje perila za gospode in gospe.

**Pralnica in
svetlolikalnica**

Kolodvorske ulice št. 8.

Telefon št. 177

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gosp. gostilničarjem in p. n.
slavnemu občinstvu priporočam

**zagrebačko in
:: češko pivo ::**

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v
Zahajajte le v
tako gostilne
kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše
glasilo. . . Agitirajte
povsod za **„Rdeči Prapor“!**

Pozor!

15-11

Kavarna „LIRIJA“

Ljubljana, Kolodvorske ulice šte. 22

se priporoča.

Vsak dan celo noč odprta.
Vsak ponedeljek koncert seksteta
na lok ob prosti vstopnini.

S spoštovanjem

Štefan Miholič, kafetir.

BLUZE

v težki svili, volni in
drugim modnim blagu,
v krasnih modelih naj-
novejša modna krila, ko-
stume, dežne plašče, otročje oblekoe, krstno opravo,
predpasnike, vsesvrtno perilo in druga oblačila. Naj-
finjše otročje kapice, klobučke, plaščke, pariške modroe,
nogavice, rokavice, jopice in druge pletenine. — Fine
zavratnice, naramnice, ovratnike, srajce in drugo pe-
rilo za gospode priporoča največja narodna konfekcija

M. Kristofič-Bučar

Stari trg 28 Ljubljana Stari trg 28

Zunanja naročila se izvršujejo takoj in ceno. Cene
radi male režije brez konkurence. 52-8

KAVARNA

„Unione“

preje „Tedesco“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtop-
leje. Na razpolago so vsi važni in slo-
venski, italijanski in nemški listi. Vse
pijace poceni. Napitnina je izključena.

I. WANER

** **

LJUBLJANA

sv. Petra cesta št. 21

krznar in izdelovatelj čepic

6-5

Postrežba točna.

Priporočam slav. občinstvu svojo bogato zalogo najfinjših in raznovrstnih

: kožuhovin in klobukov :

Lastno izdelovanje čepic vseh vrst ter velika zaloga raznovrstnih kož. Slavno
vojaštvo se opozarja na bogato izbero kap in vseh drugih
vojaških potrebščin.

Prezmemam vsakršna v svojo stroko spadajoča popravila proti najnižji ceni
ter kupujem kože divjačine po najvišjih dnevnih cenah.

Cene solidne.

Največja zaloga,

najboljša in najcenejša tvrdka za
naročevanje ozir. nakupovanje!

Čopičev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje, mizarje.

Lakov, pristnih angleških za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodicah po 1/2, 1/4, 1/2
in 1 kg. 104-5

Jantarjeve glazure za pode. Edino trpežno in naj-
lepše mažilo za trde in mehke pode.

Voščila, štedilnega, brezbarvnega in barvasnega za
pode; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravnega za vsakovrstne prevlake.

Brunolna za barvanje naravnega lesa in pohištva.

Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Ustanovljeno
i. 1832.

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Ustanovljeno
i. 1832.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Masčobo za usnje.

Oljnatih barv, priznano najboljših.

Oljnatih barv v tubah, g. dr. Schönfelda.

Firneža, prirejenega iz lanenega olja, kranjskega.

Steklarskega kleja, pristnega, zajamčeno trpeznega.

Gipsa, alabasterskega in štukaturnega.

Karbolneja, najboljsega.

Fasadnih barv za apno.

Barv, suhih, kemičnih, prstenih in rudniških.

Kleja za mizarje in sobne slikarje.

Vzorcev za slikarje, najnovejših.

Prva domača slov. pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12 --

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu
občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo var-
jeno, priznano izborno pivo v sodnih in steklenicah.

Ustanovljeno leta 1855.

Številka telefona 210.

Ustanovljeno leta 1855.

10-9

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.

Čipkasto blago, pajčolan, čipkasti ovratniki, čipke, vložki,
svilnate vezanine. 6-6

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamentarija, porte in žorce, krepince in žore za tapetneke.

Krepl in flori za žalovanje.

Zlate in srebrne resice, čipke in žore.

Serpe iz svile, šipi in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlače, otročje perilo in odeje za vozilke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Gumbi in različne igle.

**Različne podloge in potrebščine za
krojače in šivilje.**

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.
Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venc.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrol in potrebščine za modroe.

Glave rokavice in rokavice za uniformirance, ple-
tene, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Razna narodna pletena in vezena ročna dela.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki,
zapetnice, naprsnike in žepne rule.

Prava Jagrova normalno perilo, tricot srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, sraj-
ce, čepice in pasovi za sport.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: Telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meča, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratni robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice,

torbice in drugi domači narodni izdelki i. t. d.